

Opinnäytetyö AMK

Liiketalous

Taloushallinto

2018

Krista Ketonen

KANSALLINEN TULOREKISTERI JA SEN TUOMAT MUUTOKSET PALKANLASKENTAAN

TURKU AMK
TURKU UNIVERSITY OF
APPLIED SCIENCES

Krista Ketonen

KANSALLINEN TULOREKISTERI JA SEN TUOMAT MUUTOKSET PALKANLASKENTAAN

Kansallinen tulorekisteri (KATRE) on sähköinen tietokanta, joka sisältää jokaisen palkansaajan palkka-, etuus- ja eläketiedot. Tulorekisterihanke on tehty yhdessä kaikkien sidosryhmien kanssa alusta alkaen. Kansallinen tulorekisteri astuu voimaan vaiheittain: 1.1.2019 ilmoitetaan palkkatiedot ja 1.1.2020 ilmoitetaan myös etuus- ja eläketiedot. Palkanmaksajat ilmoittavat tiedot maksukohtaisesti ja reaaliaikaisesti tulorekisteriin, josta tiedon tarvitsevat tahot, muun muassa verohallinto, KELA ja työeläkelaitokset, saavat tiedon ja näin ollen palkanmaksajan ei tarvitse enää ilmoittaa tietoja useaan paikkaan.

Tässä opinnäytetyössä pyritään selvittämään, mikä tulorekisteri on ja miten ilmoittaminen toimii käytännössä. Tavoitteena on vertailla konkreettisesti muutoksia nykyisen käytännön ja tulevan tulorekisterin välillä. Tarkoituksena on tarkastella tulevia muutoksia ensisijaisesti palkanlaskijan näkökulmasta, mutta myös muiden sidosryhmien, kuten verottajan näkökulmasta.

Opinnäytetyö perustuu artikkeleiden, internetlähteiden ja tulorekisteri.fi-sivuston tietoihin. Myös kirjälähdettä käytetään, jotta voidaan verrata kunnolla tulevaa muutosta nykyiseen käytäntöön. Palkanlaskentaprosessin muutoksesta on laadittu prosessikaavio, joka kuvaa tulorekisterin toimintaa. Kaavion tueksi esitetään kuvia, jotka avaavat prosessikaavion toimintaa.

Opinnäytetyöstä selviää tiiviissä paketissa mistä tulorekisteristä on kyse, sekä miten ilmoittaminen jatkossa tehdään, ts. kuvaukset teknisestä rajapinnasta ja sähköisestä asiointipalvelusta kertovat ilmoittamisesta käytännössä. Erot ilmoittamisen suhteen nykyisen käytännön ja tulorekisterin välillä ovat huomattavat. Tulorekisterin myötä ilmoittaminen tasaantuu, mutta jotta kaikki tahot saisivat täyden hyödyn tulorekisteristä, tulisi sinne ilmoittaa tiedot kattavasti teknistä rajapintaa käyttäen. Tekniset ongelmat ja muutosvastarinta tuonevat alkukankeutta, mutta työn perusteella tulorekisteri tulee helpottamaan palkanlaskijan lisäksi myös muiden sidosryhmien käytännön työtä huomattavasti.

ASIASANAT:

Kansallinen tulorekisteri, tulorekisteri, KATRE, palkanlaskennan ilmoitukset, ilmoittaminen

BACHELOR'S THESIS | ABSTRACT

TURKU UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Business | Financial Management

2018 | Total number of pages 31

Krista Ketonen

NATIONAL INCOME REGISTRY AND CHANGES IT BRINGS TO PAYROLL ADMINISTRATION

The national income registry is an electronic database which includes the salary, benefit and pension information of each wage earner. The whole income registry project has been done with the stakeholders from the beginning. The national income registry will come into effect in phases: income information will be reported 1.1.2019 and benefit and pension information will be reported 1.1.2020. Employers will report the information payment by payment and in real time into the income registry. There the people, who need the information, for example KELA and employment pension institutes, can get the data and employers do not need to report the information into multiple places.

This thesis explains what the income registry is and how the reporting will work in practice. The goal is to compare the changes between the current process and the coming income registry. The purpose is to look at the changes mainly from the view of the payroll employees, but also from the view of other involved parties such as the tax administration for example.

This study uses information from articles, internet sources and tulorekisteri.fi-website. Book source is also referred to in order to describe the current reporting process to properly compare the coming changes and the current practice. From the change of the process of salary calculation there is a process diagram to present the functions of the income registry. A few pictures explain the functions in the diagram even further

The thesis describes what the income registry is all about and how the reporting will be done in the future, so the descriptions of the technical interface and the electronic service explain the reporting in practice. The differences in reporting between the current practice and the income registry are numerous as they are essentially completely different. With the income registry, the reporting will even out, but for all the involved parties to gain full use of the registry the information needs to be reported comprehensively by using the technical interface. Technical issues and the resistance of change will likely make a challenging start, but based on this study, registry will make work easier for payroll staff and the rest of the involved parties.

KEYWORDS:

National income registry, income registry, salary calculation reports, reporting

SISÄLTÖ

KÄYTETYT LYHENTEET TAI SANASTO	5
1 JOHDANTO	6
2 PALKANLASKENNAN ILMOITUKSET	7
2.1 Oma-aloitteisten verojen ilmoitukset	7
2.2 Vuosi-ilmoitus verottajalle	9
2.3 Muut työnantajan palkkailmoitukset	10
2.4 Kansallinen tulorekisteri	13
3 KANSALLISEN TULOREKISTERIN TUOMAT MUUTOKSET	
PALKKAHALLINTOON	19
3.1 Ilmoitukset, jotka tulorekisteri korvaa	19
3.2 Ilmoittaminen tulorekisterin astuttua voimaan	19
3.3 Palkanlaskijan näkökulma	21
3.4 Verottajan ja muiden sidosryhmien näkökulma	22
3.5 Palkansaajan näkökulma	24
3.6 Muutos konkreettisesti	24
4 JOHTOPÄÄTÖKSET	29
LÄHTEET	31
 KUVAT	
 Kuva 1. Prosessikaavio.	25
Kuva 2. Palkkakortti.	25
Kuva 3. Esimerkkejä tulorekisteriin ilmoitettavista pakollisista tiedoista	26
Kuva 4. Esimerkkejä tulorekisteriin ilmoitettavista täydentävistä tiedoista	27
Kuva 6. Palkanlaskennan viimeiset vaiheet prosessikaavion mukaisesti.	28

KÄYTETYT LYHENTEET TAI SANASTO

TyEL	Työntekijän eläkelaki
TVR	Työttömyysvakuutusrahasto
sava	Sairausvakuutusmaksu (nykyinen)
sotu	Sairausvakuutusmaksu (entinen)
KATRE	Kansallinen tulorekisteri

1 JOHDANTO

Kansallinen tulorekisteri (KATRE) on sähköinen tietokanta, joka sisältää jokaisen palkansaajan palkka-, etuus- ja eläketiedot. Se on hanke, joka on valtionvarainministeriön yleisen ohjauksen alla, mutta käytännön toteutuksesta vastaa verohallinto. Tulorekisterihanke on tehty yhdessä kaikkien sidosryhmien kanssa alusta alkaen. Tulorekisteri on maanlaajuinen tietokanta, jonka ensimmäinen vaihe otetaan käyttöön vuoden 2019 alussa. Kansallinen tulorekisteri astuu voimaan vaiheittain: 1.1.2019 ilmoitetaan palkkatiedot ja 1.1.2020 ilmoitetaan myös etuus- ja eläketiedot.

Palkanmaksajat ilmoittavat tiedot maksukohtaisesti ja reaaliaikaisesti tulorekisteriin, josta tiedon tarvitsevat tahot (muun muassa verohallinto, KELA ja työeläkelaitokset) saavat tiedon ja näin ollen palkanmaksajan ei tarvitse enää ilmoittaa tietoja useaan paikkaan. Tulorekisteri ei kuitenkaan korvaa kaikkea, esimerkiksi ammattiliittojen jäsenmaksuissa säilyy ilmoitusvelvollisuus, eikä tulorekisteri korvaa työntekijälle annettua palkkalaskelmaa. Palkkatulot ilmoitetaan tulorekisteriin maksukohtaisesti ja esimerkiksi verohallinnolle ilmoitettavat vuosi-ilmoitukset poistuvat kokonaan. Tulorekisterin myötä palkat tarvitsee ilmoittaa vain yhteen paikkaan, eikä useampaa ilmoituskanavaa enää tarvita. Tiedonsaajien oikeus tietoihin ei kuitenkaan kasva, vaan kullakin taholla on oikeuksia vain niihin tietoihin, mitä laki sallii.

Tämän opinnäytetyön tavoitteena on vertailla konkreettisesti muutoksia nykyisen käytännön ja tulevan tulorekisterin välillä. Muutosta vertaillaan ensisijaisesti palkanlaskijan ja verottajan näkökulmasta, mutta myös suppeasti palkansaajan ja muiden sidosryhmien kannalta. Palkanlaskijan työ tulee ilmoitusten osalta muuttumaan paljon tulorekisterin myötä.

Opinnäytetyö toteutetaan artikkeleiden, internetlähteiden ja tulorekisteri.fi-sivuston tietojen pohjalta. Käytän myös kirjallitteita kertoakseni tämän hetkisestä ilmoitustavasta, jotta voin verrata kunnolla tulevaa muutosta nykyiseen käytäntöön. Osana tätä opinnäytetyötä on kaavio tulorekisterin toiminnasta. Kaaviota avataan lisää kuvien avulla. Kaavio laaditaan tällä hetkellä saatavilla olevan tiedon perusteella.

2 PALKANLASKENNAN ILMOITUKSET

Työnantaja sitoutuu moniin kustannuksia aiheuttaviin velvollisuuksiin palkatessaan työntekijän. Palkkakustannusten lisäksi työnantajalla on maksettavanaan palkkaan perustuvia sosiaalikustannuksia. Nämä sosiaalikustannukset ovat työnantajan sairausvakuutusmaksu, työtaturma- ja työttömyysvakuutusmaksu, eläkevakuutusmaksu ja ryhmähenkivakuutusmaksu. Myös työntekijän sairastuminen, kertyvä vuosiloma ja erilaiset työajan lyhennykset tuovat mukanaan maksuveloitteita. (Kouhia-Kuusisto ym. 2017, 201.) Maksut tuovat tullessaan myös paljon ilmoitettavaa eri tahoille, erilaisissa muodoissa, sekä eri alustaa tai ilmoitustapaa käyttäen.

Nykyiseen tapaan ilmoitetaan tiedot Verohallinnolle, Työttömyysvakuutusrahastolle, työeläkelaitoksille sekä työtaturmavakuutusyhtiölle viimeisen kerran, kun kyseessä on vielä vuoden 2018 tietoja. (Verohallinto 2018a).

2.1 Oma-aloitteisten verojen ilmoitukset

Ennakonpidätysten ja sairausvakuutusmaksujen ilmoittaminen ja maksaminen OmaVeropalvelussa, veroilmoitukset verokausilta, eläkevakuutusmaksujen maksaminen oma-aloitteisesti kuukausittain, eläkevakuutusmaksujen maksaminen laskutusjakson mukaisesti, työsuhteiden muutosilmoitukset, työtaturma- ja ammattitauti-ilmoitusten laatiminen ja palkkojen ja sosiaalivakuutusten kirjaaminen kuuluvat kaikki palkkavuoden toistuviin toimiin. (Kouhia-Kuusisto ym. 2017, 201.)

Vuoden 2017 alussa astui voimaan uusi oma-aloitteisia veroja koskeva laki (laki oma-aloitteisten verojen verotusmenettelystä). Muun muassa verokausista, ilmoittamisvelvollisuudesta, verojen maksamisesta ja maksamatta jättämisestä seuraavista sanktioista sekä muutoksenhausta on säädetty laissa. (Kouhia-Kuusisto ym. 2017, 204.)

Oma-aloitteisia veroja ovat muun muassa työnantajan suoritukset, eli ennakonpidätykset, sairausvakuutusmaksut ja lähdevero palkoista (Kouhia-Kuusisto ym. 2017, 204.) Oma-aloitteiset verot ilmoitetaan joko kuukausittain, neljännesvuosittain tai vuosittain riippuen yrityksen omasta verokaudesta. Kuukausi-ilmoittajat ilmoittavat työnantajasuoritukset palkoista aina päättyneen jakson seuraavan kuun 12. päivään mennessä joko

sähköisesti tai erityistilanteissa paperisena lomakkeena, poikkeuksena 12. päivän osuessa lauantaille tai pyhäpäivälle siirtyä ilmoituksen antaminen seuraavaan arkipäivään. (Verohallinto 2017a.) Neljännesvuosi-ilmoittajilla on aikaa ilmoittaa jakson päätyttyä 1 kuukausi ja 12 päivää. Verokausi eli ilmoitusjakso on yleensä kalenterikuukauden pituinen ja työnantajasuoritusten osalta kalenterikuukausi tai neljännesvuosi (mikäli kalenterivuoden liikevaihto on enintään 100 000€ ja työnantaja maksaa säännöllisesti palkkoja), mutta ei koskaan kalenterivuosi. Työnantajasuoritusten ja arvolisäveron verokaudet eivät ole sidoksissa toisiinsa, vaan ne voivat olla eri pituiset keskenään. (Kouhia-Kuusisto ym. 2017, 205.)

Ilmoitusta jolla oma-aloitteiset verot ilmoitetaan, kutsutaan oma-aloitteisten verojen veroilmoitukseksi (ennen kutsuttu nimellä kausiveroilmoitus) Veroilmoituksella ilmoitetaan verokausi ja vuosi, lähdeveronalaiset suoritukset, ennakonpidätyksen alaisen suoritusten määrä, toimitettu ennakonpidätys, lähdevero, työnantajan sairausvakuutusmaksun alaiset palkat ja maksettava sairausvakuutusmaksu. Sähköinen veroilmoitus ilmoitetaan OmaVero-palveluun joko suoraan tai kirjanpito-ohjelman, Ilmoitin.fi-palvelun tai Tyvi-operaattorien välityksellä. (Kouhia-Kuusisto ym. 2017, 205.) Ilmoituksen voi myös antaa palkka.fi- palvelun kautta, jos palkanlaskenta suoritetaan palkka.fi- palvelussa

Työnantajat, jotka maksavat palkkoja säännöllisesti antavat ilmoituksen kaikilta verokausilta, vaikka palkanmaksua ei jonain kautena olisi ollutkaan. Satunnaisesti palkkoja maksavat työnantajat ilmoittavat tiedot vain niiltä verokausilta, jolloin palkanmaksua on tapahtunut. Tällaisia työnantajia ovat ne, joilla on verovuoden aikana työsuhteessa vain yksi palkansaaja tai enintään viisi palkansaajaa, joiden työsuhde ei kestä kokonaista kalenterivuotta, esimerkiksi kotitaloudet. (Kouhia-Kuusisto ym. 2017, 205).

Jos kuukauden aikana on ollut oma-aloitteisten verojen tapahtumia, muodostuu OmaVero-palveluun kuukauden viimeisenä kalenteripäivänä yhteenveto tapahtumista. Yhteenveto tulisikin tarkistaa säännöllisesti mahdollisten virheiden tai puutteiden varalta. Myös erääntyneet verot näkyvät yhteenveto-osiossa maksuhuomautuksena. (Kouhia-Kuusisto ym. 2017, 208.)

Työnantaja on velvollinen tilittämään kaikista ennakonpidätyksen alaisista palkoista sairausvakuutusmaksun (lyhenne on sava, aikaisemmin sotu), riippumatta siitä, voiko ennakonpidätyksen käytännössä suorittaa. Toisin sanoen sairausvakuutuksen maksu tulee suorittaa aina. Käytännössä tämä voi tarkoittaa esimerkiksi sitä, että vaikka palkansaaja saisi pelkästään luontaisedun, eikä ollenkaan rahapalkkaa, on sairausvakuutusmaksu

tilitettävä pelkästä luontaisedustakin. (Kouhia-Kuusisto ym. 2017, 209.) Tämäkin ilmoitetaan oma-aloitteisessa veroilmoituksessa.

Kuitenkaan aivan kaikista työnantajan maksamista suorituksista ei tarvitse maksaa sairausvakuutusmaksua. Tämänlaisia tapahtumia ovat muun muassa tilintarkastuspalkkiot, eläkkeet, tekijänoikeuskorvaukset ja verottomat kulukorvaukset. Kaikki suorituserät luetaan sairausvakuutuslain 11 luvun 2 §:ssä. Palkoista, jotka maksetaan alle 16-vuotiaalle tai yli 68-vuotiaalle, ei tarvitse myöskään maksaa sairausvakuutusmaksua tai päivärahamaksua. Edellä mainittujen palkat täytyy kuitenkin ilmoittaa vuosi-ilmoituksella kohdassa 36. (Kouhia-Kuusisto ym. 2017, 209.)

Ohjeet työnantajan sairausvakuutusilmoituksen ilmoittamiseen ja maksamiseen ovat samat kuin edellä mainittu ennakonpidätyksen ilmoittaminen ja maksaminen (Verohallinto 2017a.)

Maksutapahtuman voi suorittaa kolmella eri tavalla; pankkiohjelman kautta, Palkka.fi:in kautta tai OmaVero-palvelun kautta. Eräpäivä maksulle on aina sama, kuin veroilmoituksen viimeinen ilmoituspäivä. (Kouhia-Kuusisto ym. 2017, 206.)

Mikäli ilmoitus myöhästyy, määrää Verohallinto myöhästymismaksun. Myöhästymismaksu on 3 euroa (vuonna 2017) jokaiselta myöhästyneeltä päivältä, mutta kuitenkin enintään 135 euroa (2017). Jos ilmoitus myöhästyy yli 45 päivää, tulee siihen vielä korkea päälle. Verohallinto voi myös määrätä korotuksen, jos ilmoitus on jätetty puutteelliseksi tai virheelliseksi tai jos ilmoitusta ei ole jätetty lainkaan. (Kouhia-Kuusisto ym. 2017, 205). Oma-aloitteisen veron maksamisen myöhästyessä on verolle laskettava ja maksettava seitsemän prosentin (vuonna 2017) viivästyskorko. Maksun summa ja koron määrä tulee tarkistaa ennen maksua OmaVero-palvelusta, jotta työnantaja maksaa oikean summan. (Kouhia-Kuusisto ym. 2017, 208.)

2.2 Vuosi-ilmoitus verottajalle

Työnantajien on annettava myös vuosi-ilmoitus maksamistaan palkoista ja muista suorituksista verokausikohtaisen veroilmoituksen lisäksi. On erittäin tärkeää, että tiedot ovat oikein, koska työnantajien tekemistä vuosi-ilmoituksista tiedot siirtyvät palkansaajien esitetyihin veroilmoituksiin ja henkilökohtaiseen verolaskentaan. Verohallinnolla on yksi työntekijäkohtainen erittely suorituslajeittain ja työnantajittain, eli palkansaajan koko ka-

lenterivuoden tiedot annetaan yhdellä vuosi-ilmoituksella. Jos on tarvetta lähettää useampi vuosi-ilmoitus, esimerkiksi korjatakseen aikaisempaa ilmoitusta virheiden takia, on viimeisimpään vuosi-ilmoitukseen lisättävä kyseisen palkansaajan koko vuoden tiedot. (Kouhia-Kuusisto ym. 2017, 208.) Uusin veroilmoitus korvaa aina aikaisemmin lähetetyn. Palkkojen vuosi-ilmoitus toimitetaan verohallintoon 31.1. mennessä (Verohallinto 2017a.)

2.3 Muut työnantajan palkkailmoitukset

Eläkevakuutus

Eläkevakuutusmaksulla rahoitetaan eläketurva, joka on sosiaaliturva, jota ei rahoiteta veroilla. Eläkevakuutusmaksuihin osallistuvat sekä palkansaaja että työnantaja. Työnantajan velvollisuus on ottaa palkansaajalle lakisääteinen eläkevakuutus, mutta työnantaja saa valita itse minkä eläkevakuutusyhtiön kautta se ottaa eläkevakuutuksen. Palkanmaksun yhteydessä työnantaja perii eläkevakuutusmaksun palkansaajalta ja tilittää sen ja oman osuutensa maksusta eläkevakuutusyhtiölle. (Kouhia-Kuusisto ym. 2017, 212.)

Työnantajat jaetaan eläkevakuuttamisessa kahteen ryhmään sen perusteella, ovatko ne sopimustyönantajia vai tilapäisiä työnantajia. Työnantaja ei voi olla molempia samaan aikaan. Sopimustyönantajat voivat olla joko kuukausi- tai vuosi-ilmoittajia. Palkkasumman ylittäessä 8334 euroa kuuden kuukauden jaksolla (vuonna 2017), on työnantajan tehtävä eläkevakuutussopimus. Tilapäisellä työnantajalla on vain tilapäisiä työntekijöitä, joiden kuuden kuukauden palkkasumma jää alle 8334 euron (vuonna 2017). Tilapäinen työnantaja ilmoittaa tiedot vakuutusyhtiölle seuraavan kuukauden 20. päivään mennessä. Erillistä vuosi-ilmoitusta ei tarvitse tehdä. (Ilmarinen 2017.) Tilapäisenä työnantajana voi toimia esimerkiksi kotitalous.

Vuosi-ilmoittaja arvioi ennakkoon koko kalenterivuodelle kertyvän kokonaispalkkasumman, eli ennakkopalkkasumman, ja ilmoittaa sen eläkevakuutusyhtiöön. Eläkevakuutusyhtiö lähettää ilmoitetun palkkasumman perusteella kalenterivuoden vakuutuslaskut ennalta sovituin laskutusvälein. (Kouhia-Kuusisto ym. 2017, 214.) Laskutusväli on usein sovittavissa eläkevakuutusyhtiön kanssa.

Vuosi-ilmoitus tehdään vakuutusyhtiölle vuosi-ilmoituksen kalenterivuotta seuraavan vuoden tammikuun loppuun mennessä. Tällöin selviää, onko ennakkomaksuja maksettu oikea määrä. Jos työnantaja on maksanut liikaa, hyvitetään ylimennyt osa takaisin ja jos

työnantaja on maksanut liian vähän, saapuu hänelle tasauslasku, kun vakuutusyhtiön vuosilaskenta on valmistunut. (Kouhia-Kuusisto ym. 2017, 214.)

Kuukausi-ilmoittaja ilmoittaa maksamansa palkat kerran kuukaudessa mahdollisimman pian tietojen valmistuttua, kuitenkin jos palkanmaksua ei ole tapahtunut, ei ilmoitusta tarvitse antaa. Ilmoitusaika saattaa vaihdella vakuutusyhtiön mukaan, mutta ilmoitus täytyy antaa viimeistään seuraavan kuukauden 7. päivänä palkanmaksusta useimmilla eläkevakuutusyhtiöistä. Maksupäivä on yleensä seuraavan kuun 20. päivä. (Ilmarinen 2017.) Erillistä vuosi-ilmoitusta ei tarvitse tehdä, koska toteutuneet palkat ilmoitetaan kuukausittain vakuutusyhtiölle. Ilmoittaminen tapahtuu joko vakuutusyhtiön omien verkkopalvelujen kautta, tyvi-ilmoituksena operaattorien kautta tai käyttäen paperista (esitäytettyä) lomaketta. (Veritas 2017.) Ilmoittaminen voi tapahtua myös palkka.fi-järjestelmän kautta, jos palkanmaksaja käyttää sitä myös palkanmaksuun (Palkka.fi 2017).

Työttömyysvakuutus

Työnantajan työttömyysvakuutusmaksun maksamiseen osallistuvat sekä työnantaja että palkansaaja. Tämä perustuu lakiin työttömyysetuuksien rahoituksesta. Maksuprosentin vahvistaa vuosittain sosiaali- ja terveysministeriö. Työttömyysvakuutusmaksu peritään Työttömyysvakuutusrahaston (TVR) kautta. (Kouhia-Kuusisto ym. 2017, 217.) Rahasto perii työnantajalta työntekijän ja työnantajan osuuden. Työttömyysvakuutusmaksu koskee vain 17-64- vuotiaita palkansaajia. Työnantaja vähentää palkansaajan maksuosuuden suoraan palkasta jokaisen palkanmaksun yhteydessä. (Kouhia-Kuusisto ym. 2017, 218.)

Työnantaja on velvollinen tilittämään työttömyysvakuutusmaksua Työttömyysvakuutusrahastolle, jos työnantajan maksama kokonaispalkkasumma ylittää 1 200 euroa kalenterivuoden aikana. Työnantajan velvollisuus on kuitenkin pidättää työntekijän osuus työttömyysvakuutusmaksusta (vuonna 2017 1,6 % palkasta) jo ensimmäisestä palkkasummasta lähtien. Jos palkka jää alle 1 200 euron, jää pidätetty summa työnantajalle. (TVR 2017a.)

Yritys saattaa joutua lisäksi maksamaan Työttömyysvakuutusrahastolle niin sanottua omavastuumaksua. Omavastuumaksua joutuu maksamaan, jos yritys on irtisanonut tai lomauttanut iäkkään työntekijän, eikä työntekijä ole onnistunut työllistymään muihin tehtäviin. Omavastuumaksulla katetaan kulut, joita yhteiskunnalle kertyy työttömyydestä. Maksun summa koostuu (entisen) työntekijän palkasta, sekä siitä paljonko yritys maksaa

kokonaispalkkaa. Yritykset, joiden kokonaispalkkasumma on vähintään 32 952 000 euroa vuodessa, maksavat täysimääräisenä omavastuumaksun. Palkkasumman ollessa enintään 2 059 500 euroa vuodessa ei omavastuumaksua peritä. (Kouhia-Kuusisto ym. 2017, 218-219.)

Toteutuneet palkat ilmoitetaan työttömyysvakuutusrahastolle (TVR) aina vakuutusvuoden (kalenterivuosi) päättymisen jälkeen seuraavan tammikuun viimeiseen päivään mennessä. Ilmoituksen voi tehdä sähköisen asiointipalvelun kautta tai paperisena lomakkeena. Jos palkat on laskettu palkka.fi-järjestelmässä ja työnantaja on sallinut automaattisten ilmoitusten lähettämisen, ei ilmoitusta tarvitse erikseen antaa. (TVR 2017b.)

Tapaturma- ja ryhmähenkivakuutus

Työtapaturma- ja ammattitautivakuutukset ovat myös pakollisia työnantajille, joiden kalenterivuoden aikana maksamat palkat ylittävät 1 200 euroa. Jos työtapaturma tapahtuu työntekijälle, jonka työnantajan palkkamenot jäävät alle 1200 euron, maksaa Työtapaturmavakuutuskeskus korvaukset. (Yrittäjät 2017.)

Työnantajan on ilmoitettava heti vakuutusyhtiöön työtapaturman sattuessa. (Kouhia-Kuusisto ym. 2017, 220). Ilmoitus tehdään vakuutusyhtiöön työtapaturma- tai ammattitauti-ilmoituslomakkeella suoraan vakuutusyhtiöiden järjestelmiin verkkopalvelun kautta ja äärimmäisissä tapauksissa paperisena lomakkeena ja puhelimitse työsuojelun vastualueelle (Työsuojelu 2017.)

Kaikki ilmoitetut työtapaturmat tilastoidaan Euroopan Unionin alueen yhteiseen kooditukseen, eli European Statistics on Accidents at Work (ESAW) mukaan. Tapaturmailmoitukseen merkitään työympäristö, työskentelypaikka ja -olosuhteet. Ilmoitukseen merkitään myös työtehtävä, työvaiheen luonne juuri ennen loukkaantumista, työsuoritus sekä täsmällinen, tarkoituksellinen toiminta juuri ennen tapaturmaa. Myös poikkeamat, vahingoittumistapa ja miten vahingoittunut paikka joutui kosketuksiin vamman aiheuttajan kanssa, täytyy ilmoittaa. Sekä mikä on viimeisin vahingoittumista edeltänyt tapahtuma ja tietenkin, mikä on vamman aiheuttaja. (Kouhia-Kuusisto ym. 2017, 222.)

Työntekijöiden ryhmähenkivakuutus määräytyy myös edellä mainitun ilmoituksen perusteella. Useimmat työehtosopimukset velvoittavat työnantajia ottamaan työntekijöilleen ryhmähenkivakuutuksen. Ryhmähenkivakuutusmaksu peritään samalla keralla työnantajalta, kuin tapaturvavakuutusmaksu. Työntekijän kuollessa maksetaan edunsaajille

korvaus, joka on voimassa työntekijän työ- ja vapaa-aikana. (Kouhia-Kuusisto ym. 2017, 226.)

Työnantaja ilmoittaa jokaisen vakuutuskauden alussa arvion palkkasummista tai edellisen vuoden toteutumat vakuutusyhtiölle, joiden pohjalta vakuutusyhtiö perii ennakkomaksun. (Kouhia-Kuusisto ym. 2017, 226).

Tapaturma- ja henkivakuutusmaksun perusteena on kalenterivuoden toteutuneet palkat. Työnantaja ilmoittaa koko vuoden toteutuneet palkat seuraavan vuoden tammikuun viimeiseen päivään mennessä työlaaduittain. (LähiTapiola 2017.) Ilmoituksen voi antaa vakuutusyhtiön verkkopalvelun kautta, mutta myös erikoistapauksissa (esimerkiksi jos ei ole pääsyä sähköiseen järjestelmään) paperisena lomakkeena (Pohjola 2017).

2.4 Kansallinen tulorekisteri

Kansallinen tulorekisteri (KATRE) on kansallinen sähköinen tietokanta, joka sisältää kattavat palkka-, eläke- ja etuustiedot yksilötasolla. Palkkatietojen tuottajat ilmoittavat tarvittavat tiedot ansiotuloista tulorekisteriin reaaliajassa ja maksukohtaisesti. (Verohallinto 2017b.) Tulorekisteri hyödyntää digitalisaatiota ja tehostaa tiedonkulkua eri tahojen välillä (Björklund 2015).

Ensimmäisessä vaiheessa 1.1.2019 alkaen tulorekisteriin ilmoitetaan palkkatiedot, ja ilmoitusvelvollisuus koskee kaikkia palkkaa maksavia. Vuoden 2020 alusta lähtien ilmoitusvelvollisuus laajenee etuuksia maksaviin, ja tällöin tulorekisteriin ilmoitetaan myös eläke- ja etuustiedot. Kaikki tarvittavat tiedot voidaan ilmoittaa joko rajapinnan tai käyttöliittymän kautta, mutta myös paperisena versiona erityisestä syystä. Tulorekisteriä ylläpitää Tulorekisteriyksikkö, joka perustetaan Verohallinnon alaisuuteen. Tulorekisteriyksikkö toimii myös vastuuviranomaisena tulorekisteriin liittyvissä asioissa. (Verohallinto 2017b.)

Verohallinnon ja valtiovarainministeriön yhteishankkeena toteutettu tulorekisterin perustamishanke toteutuu käytännön työnjakona niin, että hankkeen yleisestä ohjauksesta vastaa valtiovarainministeri ja käytännön toteutuksesta Verohallinto. Verohallinnon Tulorekisteriyksikkö toimii rekisterin käyttöönoton jälkeen vastuuviranomaisena ja toimii rekisterin ylläpitäjänä. Vuoden 2018 aikana perustetaan Tulorekisteriviranomainen. Järjestelmätoimittaja tulorekisterille on Digia. Tulorekisteriä koskeva laki astui voimaan 16.1.2018. (Verohallinto 2018b.)

1.1.2019 alkaen tulorekisterin tietoja käyttävät Verohallinto, Kela, työttömyysvakuutusrahasto (TVR) sekä työeläkelaitokset ja ETK. Vuodesta 2020 eteenpäin tietoja tarvitsevien tahojen määrä kasvaa muun muassa Tilastokeskuksen, Koulutusrahaston, työttömyyskassojen, TEMin hallinnonalan, vahinkovakuuttajien ja työsuojeluviranomaisten myötä. Tulorekisteri ei kuitenkaan lisää tiedonsaajien oikeutta muihin kuin tarvitsemiinsa tietoihin. Toisin sanoen tulorekisteri ei luo uusia oikeuksia saada tietoja, vaan tiedonsaajalla on oikeus saada vain sen toimintaan sovellettavan lainsäädännön perusteella olevat tiedot. (Björklund 2015.) Tulorekisterin tiedot suojataan hyvin ja niitä käsitellään ja säilytetään korotetun tietoturvatason ympäristössä. (Verohallinto 2017b.)

Kaikki edellä mainitut ovat pakollisia ilmoituksia, mutta ilmoittaja voi myös antaa tulorekisteriin täydentäviä tietoja vapaaehtoisesti, eikä niitä silloin tulla enää kysymään etuuden maksajalta uudestaan. Täydentäviä tietoja voidaan joutua pyytämään, jollei niitä ole jo annettu. Täydentävät tiedot korvaavat aikaisemmin työnantajilta ja tulonsaajilta kysytyjä palkkatodistuksia ja -selvityksiä. Täydentäviä tietoja käytetään muun muassa asiakasmaksujen määrittämisessä, etuuksien maksamisessa ja eri viranomaisten tekemässä valvonnassa ja tilastoinnissa. (Verohallinto 2017c.)

Tulorekisterin tavoitteena on pienentää työnantajien hallinnollista taakkaa sekä yksinkertaistaa erilaisia palkan maksamiseen liittyviä ilmoittamis- ja raportointivelvoitteita. Tämä tarkoittaa käytännössä sitä, että palkanmaksuun liittyvät yleisimmät ilmoitukset voisi hoitaa jokaisen palkanmaksun yhteydessä vain yhdellä ilmoituksella, josta tiedon tarvitsijat poimisivat tarvitsemansa tiedot. Tulorekisterin astuessa voimaan poistuisi siis tarve ilmoittaa samat tiedot eri tahoille erilaisissa muodoissa eri aikoina. (Björklund 2015.)

Tulorekisteriin ilmoitettavat tiedot jakaantuvat kahteen ryhmään; pakollisiin ja vapaaehtoiisiin tietoihin. Tulorekisterin alusta lähtien tulorekisteriin ilmoitetaan pakolliset vähimmäistiedot, kuten yrityksen- ja palkansaajan yritys-, yhteisö- tai henkilötunnus, palkansaajan ammattiluokka, maksupäivä ja palkkakausi. Palkan määrä yhteensä, TyEL-järjestely numero, ennakonpidätyksen määrä, sekä työntekijältä perityt vakuutusmaksut ovat myös pakollisia ilmoituksia. (Björklund 2015.)

Vapaaehtoiisiin tietoihin kuuluvat taas esimerkiksi palkansaajan poissaolotiedot, palvelusuhdetta koskevat tiedot, sekä tulolajien ansaintajaksot. (Björklund 2015). Näiden tietojen vapaaehtoinen ilmoittaminen voi helpottaa työnantajan taakkaa tulevaisuudessa, esimerkiksi selvittelytilanteissa (Yrittäjät 2017).

Tiedot voi ilmoittaa tulorekisteriin kolmella eri tavalla; teknisen rajapinnan, sähköisen asiointipalvelun tai paperilomakkeen kautta. Tekninen rajapinta käsittää reaaliaikaisen Web Service-rajapinnan, viivästetyn Web Service-rajapinnan, sekä SFTP-rajapinnan. Sähköinen asiointipalvelu toimii latauspalvelun ja verkkolomakkeen avulla. Paperilomakkeella voi ilmoittaa vain erityisestä syystä. (Verohallinto 2017b.)

Teknisellä rajapinnalla tarkoitetaan integraatiota, joka rakennetaan eri järjestelmien väliin. Esimerkiksi tulorekisterin ja palkanlaskennan ohjelmiston välille rakennetaan sähköinen yhteys, jolloin tarvittavat tiedot siirtyvät automaattisesti tulorekisteriin. Tämä tarkoittaisi sitä, että erillistä alustaa ilmoittamiseen ei tarvita. Tiedot voisi siis lähettää palkanlaskentajärjestelmästä suoraan tulorekisteriin. Manuaalisten työvaiheiden määrä palkkatietojen ilmoittamisessa tulorekisteriin vähenisi ja palkanlaskija voisi käyttää samaa ohjelmistoa palkanlaskentaan ja tietojen ilmoittamiseen. (Verohallinto 2017b.)

Teknistä rajapintaa käyttäen erillistä tunnistautumista ei tarvita. Palvelua avattaessa on jo sovittu, että teknistä rajapintaa käyttäen ei tarvitse erikseen kirjautua palveluun. Ilmoittaminen nopeutuu entisestään, sekä työvaiheet ilmoittamisen suhteen helpottuvat. (Verohallinto 2017b.)

Tulorekisterin varmennepalvelusta muodostettu varmenne annetaan joko suoraan yritykselle, yrityksen tiliomistolle tai toisenlaiselle palkkahallinnon kumppanille. Jokaista työntekijää ei tarvitse valtuuttaa erikseen käyttämään teknistä rajapintaa. Jos yritys ilmoittaa itse palkat teknistä rajapintaa käyttäen, myönnetään varmenne yritykselle. Tiliomistolle tai muulle palkkahallinnon kumppanille varmenteen myöntäminen edellyttää sitoutumista siihen, että varmenteen käytön yhteydessä ei luovuteta muiden kuin niiden asiakkaiden tietoja, joiden kanssa on tehty keskinäinen toimeksiantosopimus. (Verohallinto 2017b.)

Tulorekisteriin teknisiä rajapintoja pitkin ilmoittavat yritykset tunnistautuvat käyttämällä tulorekisterin varmennepalvelua. Tämä päätös pohjautuu digitaalisiin varmenteisiin, eli Public Key Infrastructure:en. Kaikki organisaatiot jotka tuottavat ja noutavat aineistoja tulorekisteristä käyttävät hyödykseen varmennepalvelua. Varmenne myönnetään organisaatioille, jotka ovat oikeutettuja saamaan tietoja tulorekisteristä tai organisaatioille, jotka vastaavat tietojen lähettämisestä tulorekisteriin. Varmenteet myöntää tulorekisterin varmennepalvelu. Varmennetta käytetään tunnistamaan organisaatio, joka antaa tai tarvitsee tietoja sekä varmennetaan aineistojen muuttumattomuus. Käyttötarkoituksen mukaan myönnetään varmenne. (Verohallinto 2017b.)

Varmenteen haku ja käsittely alkavat, kun organisaatio on sopinut tulorekisterin kanssa teknisen rajapinnan käyttämisestä. Organisaatiolle lähetetään siirtotunnus ja kertakäytösosalasana varmennepalvelun toimesta. Saatuaan ne, voi asiakas tehdä varmennepyynnön. Vastaanottokuittauksen noutotunnuksen palauttaa varmennepyynnön palvelukutsu. Tällä yksilöidään luotava varmenne hakua varten. Varmenne saadaan palautteena varmenteen haun palvelukutsulle. Noutotunnus liitetään tähän ja niin tulorekisterin palveluiden käyttöön tarvittava varmenne on valmis. (Verohallinto 2017b.)

Palkanlaskentajärjestelmän ollessa suoraan integroitu tulorekisterin palveluihin, voidaan käyttää reaaliaikaisia palveluita. Reaaliaikainen Web Service-rajapinta on tarkoitettu käytettäväksi silloin, kun tulorekisteriin toimitetaan pieni määrä ilmoituksia. Käyttäessään reaaliaikaista rajapintaa saa ilmoittaja välittömästi palautteen, että ilmoitus on vastaanotettu tulorekisteriin. Ilmoituksia voi toimittaa vain yhden kerrallaan käytettäessä reaaliaikaista Web Service-rajapintaa. (Verohallinto 2017b.)

Ilmoittajan toimittaessa suuria määriä tietoja tulorekisteriin rajapinnan kautta, suositellaan käytettäväksi viivästettyä Web Service-rajapintaa. Tietojen toimittaja lähettää tulorekisterin tekniseen rajapintaan aineiston Web Service-palvelupyynnöllä ja tulorekisteri vastaa palvelupyynnöön automaattisella vastaanottokuittauksella. Jos palvelupyynnössä havaitaan virheitä, ovat ne eritelty vastaanottokuittauksessa. Tulorekisteri käsittelee aineiston. (Verohallinto 2017b.)

Tulorekisteri lähettää käsittelypalautteen tietojen toimittajan lähettämää käsittelypalautteen kyselyä vastaan, jotka molemmat toimitetaan tekniseen rajapintaan. Käsittelypalaute sisältää tiedot aineiston sisältämisestä virheettömistä ja virheellisistä tiedoista sekä käsittelyssä havaitut virheet eriteltynä, jos tulorekisteri on ehtinyt käsitellä aineiston. Jos tulorekisteri ei ole ehtinyt käsitellä aineistoa, sisältää käsittelypalaute tiedon siitä, että aineisto on edelleen käsiteltävänä ja silloin tietojen ilmoittajan on tehtävä palautekysely hetken päästä uudelleen. Muun muassa lähetetyn aineiston koko vaikuttaa käsittelyaikaan ja tiedoston ylittäessä 50 megatavua tulee se jakaa erillisiksi aineistoiksi ennen lähettämistä. Aineistot käsitellään tulorekisterissä saapumisjärjestyksessä. (Verohallinto 2017b.)

Jos ilmoittajalla ei ole mahdollisuutta käyttää viivästettyä Web Service-rajapintaa ja kun palkka-ajo tuottaa kerralla suuria massoja, suositellaan käytettäväksi SFTP-rajapintaa. Myös SFTP-rajapinta eli Secure File Transfer Program, sopii suuren ilmoitusmäärän toi-

mittamiseen. Ennen tietojen tulorekisteriin lähettämistä, muodostaa tietojen lähettäjä aineistotiedoston. Tulorekisteri vastaanottaa tiedoston ja käsittelee tiedot. Tietojen ilmoittaja saa SFTP-rajapinnan kautta noudettavaksi palautetiedoston joka sisältää käsittelypalautteen, kun aineisto on käsitelty tulorekisterissä. Niin kuin viivästetyssä Web Service-rajapinnassa, tulee huomioida aineiston käsittelyyn tulorekisterissä tarvitsema aika. Eli jos palautetiedosto ei ole valmis noutohetkellä, on noutoa yritettävä uudelleen hetken päästä. SFTP-rajapinnassa tiedostot myös käsitellään saapumisjärjestyksessä ja käsittelyaikaan vaikuttaa esimerkiksi tiedoston koko. Samaten jos aineiston koko ylittää 50 megatavua, pitää se jakaa osiin ennen lähettämistä. (Verohallinto 2017b.)

Sähköinen asiointipalvelu avautuu vuonna 2019. Sähköisessä asiointipalvelussa voi tietoja toimittaa tulorekisteriin joko lataamalla tiedostoja tai syöttämällä yksittäisen ilmoituksen tiedot verkkolomakkeella. Tulorekisterin sähköisen asiointipalvelun osoite on tulorekisteri.fi. Tulorekisteriin ei voi ilmoittaa tietoja ilmoitin.fi palvelun kautta. (Verohallinto 2017b.)

Julkishallinnon yhteisellä Suomi.fi-tunnistuksella kirjaututaan tulorekisterin sähköiseen asiointipalveluun. Tämä mahdollistaa tietoturvallisen sähköisen tunnistamisen vahvoilla tunnistusvälineillä, esimerkiksi mobiilivarmenteella, pankkitunnuksilla tai varmennekortilla. Tulorekisterin sähköiseen asiointipalveluun voi toimittaa tietoja olemassa olevien käyttövaltuuksien mukaisesti. (Verohallinto 2017b.)

Palkkatietoaineistoja voi toimittaa tiedostona latauspalvelussa. Latauspalvelua käyttävän tietojen ilmoittajan tulee ensin muodostaa palkkatietoilmoituksia sisältävän aineiston omasta palkkahallinnon järjestelmästä. Kun tietojen ilmoittaja on kirjautunut tulorekisterin sähköiseen asiointipalveluun, siirtää ilmoittaja aineiston tulorekisteriin latauspalvelussa. Aineiston, joka siirretään latauspalveluun, tietoformaatti on XML. Tietojen ilmoittaja saa käsittelypalautteen aineistosta latauspalvelusta. (Verohallinto 2017b.)

Kuten tekninen rajapintakin, edellyttää latauspalvelu tulorekisterin varmennepalvelun varmenteen Suomi.fi-tunnuksen lisäksi. Varmenne toimii niin sanottuna digitaalisena allekirjoituksena, eli varmistetaan tietojen eheys ja aineistojen muuttumattomuus. Varmenne myönnetään myös samoin ehdoin tulorekisterin latauspalvelun käyttäjille, kuin teknisen rajapinnankin käyttäjille. (Verohallinto 2017b.)

Yksittäisen ilmoituksen tiedot voi syöttää manuaalisesti verkkolomakkeella tulorekisterin sähköisessä asiointipalvelussa. Verkkolomakkeella syötettyjen tietojen ilmoittamiseen ei

tarvitse varmennetta, pelkkä Suomi.fi-tunnistus riittää. Tiedon ilmoittaja voi toimittaa tulorekisteriin tietoja olemassa olevien käyttövaltuuksiensa mukaisesti. (Verohallinto 2017b.)

Paperilomakkeella voi toimittaa tiedot tulorekisteriin vain erityisestä syystä. Tällaisia tilanteita ovat esimerkiksi, kun luonnollisella henkilöllä, kuolinpesällä, satunnaisella työnantajalla tai ulkomaalaisella ei olisi mahdollisuutta tietojen sähköiseen antamiseen. (Verohallinto 2017b.)

3 KANSALLISEN TULOREKISTERIN TUOMAT MUUTOKSET PALKKAHALLINTOON

3.1 Ilmoitukset, jotka tulorekisteri korvaa

Tulorekisteri korvaa vuodesta 2019 lähtien palkkojen vuosi-ilmoitukset Verohallinnolle sekä vuosi-ilmoitukset työeläkelaitoksille ja työttömyysvakuutusrahastolle. Vuodesta 2020 eteenpäin tulorekisteri korvaa tapaturmavakuutuksen vuosi-ilmoituksen sekä eläkkeisiin ja etuuksiin liittyviä vuosi-ilmoituksia, kuten takautuvat eläkkeet, työttömyyskorvauspäivät, vuosi-ilmoitukset eläkkeistä ja etuuksista sekä rajoitetusti verovelvolliselle maksetuista eläkkeistä ja muista etuuksista. (Verohallinto 2017b.)

Oma-aloitteisista veroilmoituksista tulorekisteri korvaa työnantajasuorituksiin liittyvät veroilmoitukset ja ennakonpidätykset osakeyhtiöltä, osuuskunnalta tai muulta yhteisöltä, jotka ovat ennen ilmoitettu veron tunnuksella 25. (Verohallinto 2017b.)

Tulorekisteri ei korvaa kuitenkaan kaikkea. Tulorekisteri ei korvaa ammattiliittojen jäsenmaksujen ilmoitusvelvollisuutta tai palkkirjanpitoa. Se ei myöskään korvaa tilastollisia velvollisuuksia tai työntekijälle annettavaa palkkalaskelmaa. (Björklund 2015.)

Tulorekisteriin ei myöskään ilmoiteta luottamushenkilömaksuja, arkaluontoisia poissaolojen syitä, työttömyyskassamaksuja tai suurinta osaa pääomatuloista, esimerkiksi osinkoja tai korkoja. Jos työnantaja on maksanut tositteen perusteella majoitus- tai matkakorvauksia, ei niitä ilmoiteta. Jos yrittäjä on vakuutettu yrittäjän eläkelain tai maatalousyrittäjän eläkelain mukaan, ei yrittäjän tarvitse ilmoittaa yrittäjän työtuloa. (Verohallinto 2018a.)

3.2 Ilmoittaminen tulorekisterin astuttua voimaan

Ilmoitettavia tietoja tulorekisteriin vuodesta 2019 eteenpäin ovat kaikki palkka- ja ansiotulot eli muun muassa luontaisedut, työkorvaukset, palkat ja palkkiot. Verovapaat ja veronalaiset kustannusten korvaukset on myös aina ilmoitettava. Tiedot ilmoitetaan jokaisen maksutapahtuman jälkeen ja aikaa ilmoittamiseen on viisi päivää niin sanotun palkkapäivän jälkeen ja se koskee vain pakollisia tietoja, ei täydentäviä tietoja. (Verohallinto 2018a.)

Tulorekisteriin ilmoitettavissa tiedoissa ei ole euromääräistä alarajaa, eli vaikka palkansaajalle maksettaisiin esimerkiksi virheellisesti loppupalkan yhteydessä kaksi euroa liian vähän ja tämä korjattaisiin seuraavassa kuussa, tulee myös tämä tieto ilmoittaa tulorekisteriin. (Verohallinto 2018a.)

Vaikka rahapalkkaa ei maksettaisi, tulee tulorekisteriin ilmoittaa maksetut matkakustannusten korvaukset. Myös työnantajan maksamat pääomatulot tulee ilmoittaa tulorekisteriin. Tulorekisteriin ei kuitenkaan ilmoiteta työnantajalle maksettuja korvauksia. (Verohallinto 2018a.)

Ilmoitusta, jolla tiedot ilmoitetaan tulorekisteriin, kutsutaan palkkatietoilmoitukseksi. Palkkatietoilmoituksessa annetaan tietoja yrityksestä, annettavasta palkasta, sekä palkansaajasta. Yksilöintitiedot- ja tunnistetiedot, eli tiedot tulonsaajasta ja maksajasta, kuuluvat annettaviin tietoihin. Näihin tietoihin kuuluu myös tieto palkanmaksupäivästä- ja kaudesta. Ilmoituksella tulee myös tieteenkin antaa palkka- ja ansiotulotiedot ja palkasta vähennettävien erien määrä, esimerkiksi ennakonpidätys. Jos maksetaan erikseen ilmoitettavia tulolajeja, kuten luontaisedut, tulee ne myös ilmoittaa palkkatietoilmoituksella. Myös palkkauksen tyyppi-, kesto- ja muoto, sekä muut palvelusuhteen tiedot tulee ilmoittaa palkkatietoilmoituksella. Myös vakuuttamistiedot ja poissaolotiedot ilmoitetaan. Jos on maksettu virheellisesti liikaa palkkaa ja sitä joudutaan perimään takaisin tai jos on maksettu perusteetonta etua, esimerkiksi luontaisetua, ilmoitetaan myös nämä tiedot. (Verohallinto 2018a.)

Lisäksi tarvittaessa annetaan työnantajan erillisilmoitus. Erillisilmoituksella annetaan tietoja, jotka eivät kohdistu yksittäiseen palkansaajaan. Erillisilmoitus annetaan silloin kuin ilmoitetaan kyseisen kohdekuukauden aikana maksettujen työnantajan sairausvakuutusmaksujen yhteismäärä sekä mahdolliset vähennykset. Erillisilmoituksella ilmoitetaan myös, jos työnantaja kuuluu työantaja rekisteriin eikä palkkoja ole maksettu yhtään kyseisen kohdekuukauden aikana. Tällöin ilmoituksesta valitaan ”ei palkanmaksua”. (Verohallinto 2018a.)

Pakollisten tietojen lisäksi tulorekisteriin voi ilmoittaa niitä täydentäviä tietoja. Täydentäviä tietoja voidaan myös pyytää tarvittaessa täsmentäviä tietoja. Täydentäviä tietoja ovat esimerkiksi tulolajien ansaintajaksot sekä täydentävät tulolajit, kuten rahapalkkojen ilmoittaminen eritellysti. Jotta tiedon käyttäjät saavat parhaimman hyödyn tulorekisteristä, tulisi tiedot ilmoittaa mahdollisimman kattavasti. Esimerkiksi etuuksia myöntävät tahot

tarvitsevat täydentäviä tietoja etujen maksamisen tai myöntämisen perusteeksi. (Verohallinto 2018a.)

Täydentäviä tietoja ei siis ole pakko ilmoittaa heti tulorekisteriin, mutta jos tiedon käyttäjät pyytävät tietoja, on tiedot ilmoitettava tulorekisteriin. Täydentävien tietojen ilmoittamiseen ei ole säädetty määräaika, mutta yleensä tiedon käyttäjät tarvitsevat tiedot samaan aikaan kuin pakollisetkin tiedot ilmoitetaan. Tämän vuoksi suositus onkin, että tiedot annettaisiin samanaikaisesti pakollisten tietojen kanssa, jos se vain on mahdollista. Jos se ei ole mahdollista, suositeltavaa olisi ilmoittaa tiedot seuraavan palkkakauden ilmoituksessa. (Verohallinto 2018a.)

3.3 Palkanlaskijan näkökulma

Palkanlaskenta itsessään ei muutu, vaan palkanlaskennan ilmoittamisen rytmi muuttuu (Björklund 2015). Tulorekisterin myötä työnantajan ilmoitusvelvollisuus yksinkertaistuu, mikä vähentää hallinnollista taakkaa. Tavoitteena onkin korvata keskeisimmät kuukausi- ja vuosi-ilmoitukset sekä erilaiset palkkaselvitykset ja -todistukset maksukohtaisella ilmoituksella. Tiedot ilmoitettaisiin tulorekisteriin palkanmaksun yhteydessä ja vain kerran, ja näin ollen moninkertainen raportointivelvollisuus poistuu ja manuaaliset työvaiheet sekä tiedon välityksen määrä vähenevät huomattavasti. (Verohallinto 2017b.)

Tällä hetkellä ilmoittamiseen liittyy useita työvaiheita; ilmoitusten laatiminen, kirjautuminen palveluun jota pitkin ilmoitus lähetetään, tietojen siirtäminen palveluun ja tiedoston lähetys. Käytettäessä tulorekisterin teknistä rajapintaa voidaan ilmoittaminen automatisoida. Manuaaliset työvaiheet vähenevät huomattavasti nykyisestä, kun palkkahallinnon järjestelmään syötetty tieto voidaan siirtää teknistä rajapintaa käyttäen automaattisesti suoraan tulorekisteriin. (Verohallinto 2017c). Palkkahallinnon tietojärjestelmät tarvitsevat myös muutoksia tulorekisterin myötä ja muutokset olisikin hyvä tehdä vuoden 2018 aikana (Yrittäjät 2017.)

Palkanlaskija ilmoittaa tiedot palkkatietoilmoituksella jokaisesta työntekijästä erikseen, jokaisen palkanmaksun jälkeen. Samalla ilmoituksella voidaan kuitenkin ilmoittaa kaikki työntekijän saamat tulot, esimerkiksi palkkatulot, kilometrikorvaukset ja luontaisedut. (Verohallinto 2018a.)

Maksukohtaiseen ilmoittamiseen siirryttäessä myös palkkatietojen ilmoittamisen aikataulu nopeutuu. Tiedot olisikin syytä saada mahdollisimman nopeasti palkanmaksun jälkeen tulorekisteriin, viimeistään viiden päivän sisällä maksutapahtumasta. Tulorekisteriin ilmoitetaan tiedot palkansaajakohtaisesti. Tämän takia on suositeltavaa käyttää teknistä rajapintaa ilmoittamiseen. (Yrittäjät 2017.) Harmaan talouden torjunta on tulorekisterin yleisenä tavoitteena ja puutteet ilmoitusten antamisessa on mahdollista todeta hyvin pian palkanmaksun jälkeen (Verohallinto 2017b).

Julkista keskustelua on käyty siitä, että johtaako tulorekisteri veroprosentin elämiseen vuoden aikana. Verohallinnon ylitarkastaja Merja Holanti toteaa Tilisanomien artikkelissa, että verottajan aloitteesta ei ole tarkoitus ottaa käyttöön veroprosentin automaattista muuttumista. Vasta kauempana tulevaisuudessa tavoitellaan tietojen laajempaa käyttöä. (Björklund 2015.)

3.4 Verottajan ja muiden sidosryhmien näkökulma

Tulorekisteri automatisoi tiedon käyttäjien prosesseja sekä mahdollistaa reaaliaikaisen valvonnan ja helpottaa asiointia muiden tiedon käyttäjien kanssa. Tiedon käyttäjät saavat ajantasaisen rekisterin palkka-, etuus- ja eläketiedoista omia päätöksentekoprosessejaan varten. Tämä myös mahdollistaa tiedon käyttäjien omien prosessien kehittämisen. (Verohallinto 2017b.)

Tulorekisteriin ilmoitettavia pakollisia tietoja hyödyntävät työttömyysvakuutusrahasto, työtapaturmavakuutusyhtiö, työeläkelaitos sekä Verohallinto. Työttömyysvakuutusrahasto käyttää niitä tietoja tulorekisteristä, mitä tällä hetkellä ilmoitetaan TVR:lle palkkasummailmoituksella vuosittain. Työtapaturmavakuutusyhtiö käyttää tietoja, jotka ilmoitetaan tällä hetkellä palkkailmoituksella vuosittain työtapaturmavakuutusyhtiölle. Työeläkelaitos hyödyntää niitä tietoja, joita se tällä hetkellä saa kuukausi- tai vuosi-ilmoituksistaan. Verohallinto hyödyntää tietoja, joita se tällä hetkellä saa vuosi-ilmoituksesta, omaaloitteisten verojen veroilmoitus, joka annetaan kuukausittain sekä kansainvälisiä veroilmoituksia. (Verohallinto 2018a.)

Tulorekisterin täydentäviä tietoja hyödyntävät KEHA-keskus (ELY-keskusten sekä TE-toimistojen kehittämis- ja hallintokeskus), Kela, koulutusrahasto, kunnat, tilastokeskus, työttömyysvakuutusrahasto, työeläkeala, työsuojelu, tapaturmavakuuttajat sekä työttömyyskassat. (Verohallinto 2018c.)

KEHA-keskus tarvitsee tulorekisteristä tietoja valtionavustuksien maksamiseen muun muassa palkkatuen maksamiseen. Pakolliset tiedot eivät riitä KEHA-keskuksen tarpeisiin, vaan he tarvitsevat lisäksi täydentäviä tietoja, muun muassa erittelyn maksetusta palkasta, tiedon palkkauksen muodosta ja tiedon palkattomista poissaoloista. (Verohallinto 2018c.)

Kelan päiväraahakemus työnantajan osalta korvataan tietosisällössä olevien korvaushakemustietojen ilmoittamisella. Tällöin työnantajalta ei tarvita muuta hakemusta. Työnantaja tai palkansaaja voi lisäksi erikseen hakea päivärahan määräytymistä kuuden kuukauden työtulojen perusteella nykyisen lainsäädännön ollessa voimassa. Näin tehtäessä Kela pyytää tarvittavat tulokset niiltä työnantajilta, joiden palveluksessa palkansaaja on ollut näiden kuuden kuukauden aikana. (Verohallinto 2018c.)

Koulutusrahasto ei pysty käyttämään tietoja etuuskäsittelytyössä, jos tiedot on ilmoitettu vain yhteissummana. Voidakseen käsitellä tiedot koulutusrahasto tarvitsee erittelyn palkasta ja täydentäviä tietoja, kuten palvelussuhdetiedot ja tiedon opintovapaasta. (Verohallinto 2018c.)

Kunnat tarvitsevat asiakasmaksuja määriteltäessä täydentäviä tietoja. Kaikkia tulolajeja ei oteta huomioon, joten erittely on tarpeen sekä esimerkiksi ansaintakaudet on syytä ilmoittaa tulorekisteriin. Tilastokeskus tarvitsee lisätietoja palkka- ja työvoimakustannustilastoja varten. Vapaaehtoiset täydentävät tiedot helpottavat tilastokeskuksen taakkaa pitää yllä omia rinnakkaisia tiedostoja muun muassa palkkatilastoista. Tilastokeskuksen kannalta on myös hankalaa, jos vapaaehtoisia täydentäviä tietoja ilmoitetaan vain välillä, eikä joka kuukausi. Tilastokeskus tarvitsee esimerkiksi tiedon ammattiluokasta, toimipaikka tiedot sekä palvelussuhteen koko- ja osa-aikaisuuteen liittyvät tiedot. (Verohallinto 2018c.)

Työttömyysvakuutusmaksun määrittämistä varten riittää tieto palkkasummasta, jonka työnantaja ilmoittaa osana pakollisia tietoja tulorekisteriin. Työttömyysvakuutusrahasto saattaa kuitenkin tarvita täydentäviä tietoja muun muassa palvelussuhteen tyypistä ja asiointikielystä. (Verohallinto 2018c.)

Työeläkeala ei välttämättä tarvitse tulorekisterin täydentäviä tietoja, mutta ne auttavat epäselvien tapausten selvittämisessä. Tietoja tarvitaan esimerkiksi työsuhteen ja yrittäjyyden rajanvedossa, kokoaikatyön arvioinnissa ja eläkkeen perusteena olevan työansion arvioinnissa. Tarvittavia lisätietoja ovat muun muassa asiointikieli, sovellettava työehtosopimus ja poissaolot. (Verohallinto 2018c.)

Täydentävien lisätietojen avulla voidaan arvioida muun muassa työsuhteen vähimmäisehtojen toteutumista palkkauksen osalta työsuojelussa. Täydentävien tietojen antaminen helpottaa tarkastustoimintaa ja tarkastajan työtaakka kevenee. Kattavasti ja säännöllisesti ilmoitetut laajat palkkatiedot helpottavat muun muassa syrjintätapausten selvityksessä. Kun työtapaturmayhtiö on maksamassa työntekijälle ansionmenetykskorvausta työtapaturman tai ammattitaudin aiheuttaman työkyvyttömyyden vuoksi, tarvitsee työtapaturmayhtiö pakollisten tietojen lisäksi täydentäviä tietoja, esimerkiksi tiedon palkanlistä ja niiden maksukaudesta ja tiedon palkattomista poissaoloista. (Verohallinto 2018c.)

Jos tulorekisteriin ei ilmoiteta pakollisia- ja täydentäviä lisätietoja kattavasti, joutuvat työtömyyskassat edelleen pyytämään palkkatodistuksia työnantajilta. Täydentäviä tietoja ovat esimerkiksi työsuhteen päättymisen syy ja työsuhteen päättymiseen liittyvät korvaukset. Verohallinto tarvitsee pakollisten tietojen lisäksi työnantajan erilliskorvauksen tiedot, mutta Verohallinto ei tarvitse täydentäviä tietoja, vaan pakolliset tiedot riittävät erilliskorvaustietojen lisäksi. (Verohallinto 2018c.)

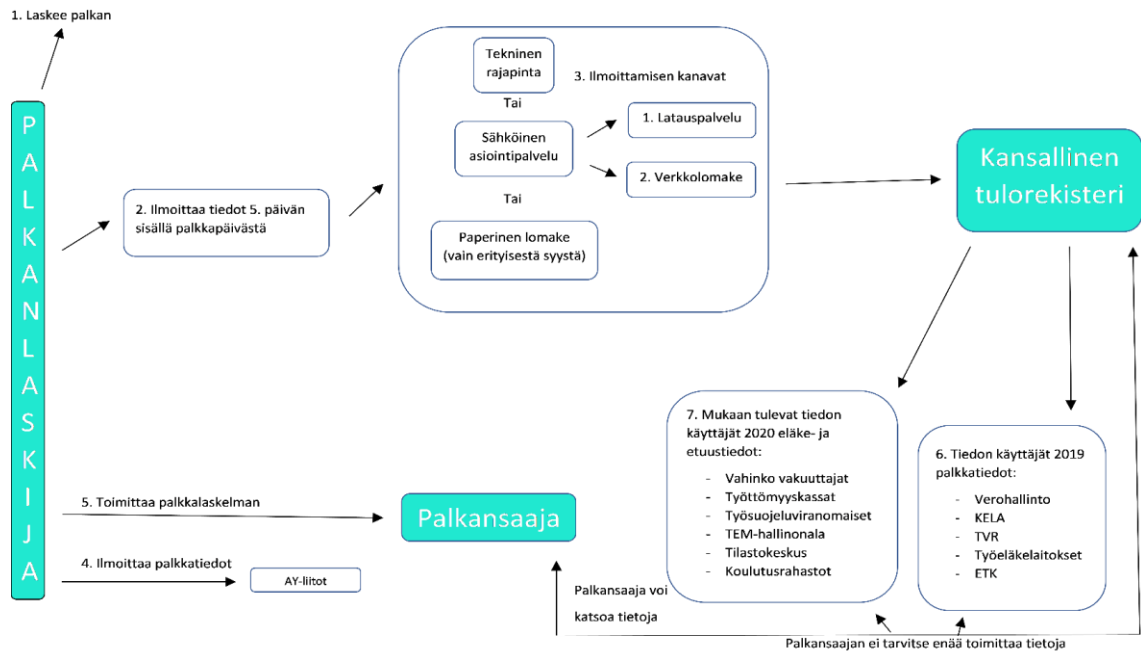
3.5 Palkansaajan näkökulma

Tulonsaajan ei tarvitse itse toimittaa tulotietoja tiedon käyttäjille hakemuksensa, esimerkiksi Kelan tukihakemusten liitteenä. Tulonsaajaa itseään koskevat palkka- ja eläketiedot sekä tiedot maksetuista etuuksista ovat tulorekisterin myötä saatavilla yhdestä paikasta reaaliaikaisesti sähköisen asiointipalvelun kautta. Sähköisessä asiointipalvelussa ovat kaikki tulonsaajaa itseään koskevat tulotiedot. Tulonsaajalla on ensimmäistä kertaa reaaliaikainen kokonaiskuva palkka- ja etuustiedoistaan. (Verohallinto 2017b.)

3.6 Muutos konkreettisesti

Palkanlaskennan vaiheiden kuvaamista varten laadin kansallisen tulorekisterin prosessikaavion (kuva 1). Prosessikaavioista näkyvät palkanlaskennan vaiheet tulorekisterin astuttua voimaan. Palkanlaskennan vaiheet ovat eriteltynä seitsemään eri vaiheeseen.

Kansallinen tulorekisteri / Prosessikaavio

Kuva 1. Prosessikaavio.

Ensimmäinen vaihe palkanlaskennassa tulorekisterin kannalta on se, kun palkanlaskija laskee palkan työntekijälle (kuva 2.). Palkka on laskettu käyttäen hyväksi palkkakorttia. Kuvasta löytyy myös taustatarinaa, eli milloin Ella Meikäläinen on aloittanut, mistä luontaisetu ja matkakustannukset koostuvat ja tiedon sairauspoissaolosta. Tiedoista löytyy myös palkanmaksupäivä.

1. Palkanlaskija laskee työntekijän palkan.

Palkkakortti

Työnantaja: Yritys Tulo Oy 7024873-0
 Nimi: Ella Meikäläinen Osoite: Mannerheimintie 36 A 11, 50100 Mikkeli GSM: 0400-44388113
 Henkilötunnus: 280252-926Y Perusprosentti: 18 % Lisäprosentti: 41 %
 Tuloraja: 28000€/vuosi Verotuskunta: Mikkeli Tehtävä: Kirjanpitäjä

Palkkakuusi	Rahap	Luont. Etu	Brutto	Enn.pid.	Työntek. Eläkev.	Työntek-tyvä	Matkakust	AY-maksu	Nettopalkka ennan AY-vähennyistä	Maksettava nettop.
1.1.-31.1.2018	2 600,00 €	20,00 €	2 620,00 €	471,60 €	161,13 €	41,92 €	4,20 €	40,61 €	1 929,55 €	1 888,94 €
Yhteensä	2 600,00 €	20,00 €	2 620,00 €	471,60 €	161,13 €	41,92 €	4,20 €	40,61 €	1 929,55 €	1 888,94 €

Taustatarina: Ella Meikäläinen sai töitä Yritys Tulo oy:ltä kirjanpitäjänä. Ella aloitti työt vakituksena työntekijänä tammikuun ensimmäisenä päivänä. Ella saa luontaisetuna 20€ puhelinetua ja 4,20€ matkakustannus on ajoa omalla autolla hakiessaan kopiopaperia toimistolle (10*0,42=4,20€). Ellan joutui olemaan flunssan vuoksi 2 päivää poissa (15-16.1.2018). Palkanmaksupäivä on 31.1.2018

Kuva 2. Palkkakortti.

Toinen vaihe on se, että palkanlaskija ilmoittaa tiedot viimeistään viiden päivän kuluttua palkanmaksupäivästä tulorekisteriin, eli vuonna 2018 viimeistään 5.2.2018. Tässä kyseisessä esimerkissä tiedot ilmoitetaan heti 31.1.2018. Tämä aikaraja koskee vain pakollisia tietoja, mutta vapaasti ilmoitettavat täydentävät tiedot olisi myös hyvä lähettää mahdollisimman pian, jotta tulorekisteristä saataisiin kaikki hyöty irti. Tulorekisteriin ilmoitetaan aina pakolliset tiedot (kuva 3.), ja täydentävät tiedot (kuva 4.) voi ilmoittaa joko vapaaehtoisesti tai viimeistään silloin, jos niitä tarvitseva taho pyytää tietoja.

Kolmannessa ja neljännessä kuvassa olevat tiedot ovat poimittuja palkkakortilta. Pakollisissa tiedoissa ilmoitetaan muun muassa Palkkasumma yhteensä, palkanmaksupäivä ja palkka eriteltynä lajeittain.

2. Palkanlaskija ilmoittaa tiedot 5. päivän sisällä palkanmaksupäivästä

3. Käyttäen teknistä rajapintaa

Palkanlaskija ilmoittaa tarvittavat tiedot tulorekisteriin teknistä rajapintaa käyttäen 31.1.2018

Tiedosto voi sisältää esimerkiksi seuraavat tiedot

Pakolliset tiedot	
Aineiston tekniset tiedot ja muut tiedot	
Palkanmaksupäivä	31.1.2018
Yksilöinti- ja yhteystiedot	
Asiakastunniste	14526-15
Vakuuttamisen tiedot	
Työntekijän työeläkevakuutus	Etera
Tulolajit	
Rahapalkat	
Palkka yhteissumma	2 620,00 €
Palkkasumma, joka on työeläkevakuutusmaksun alainen	2 620,00 €
Palkkasumma, joka on sosiaalivakuutusmaksujen alainen	2 620,00 €
Palkkasumma, joka on sairausvakuutusmaksun alainen	2 620,00 €
Palkkasumma, joka on työttömyysvakuutusmaksun alainen	2 620,00 €
Palkkasumma, joka on työtapaturma- ja ammattitautivakuutusmaksun alainen	2 620,00 €
Erikseen ilmoitettavat tulolajit	
Esimerkiksi kilometrikorvaus (verovapaa)	4,20 €
Palkasta vähennettävät erät	
402 Ennakonpidätys	471,60 €
412 Työntekijän sairausvakuutusmaksu	22,53 €
413 Työntekijän työeläkevakuutusmaksu	161,13 €
414 Työntekijän työttömyysvakuutusmaksu	41,92 €
Tulolajeihin liittyvät lisätiedot	
Puhelinetu	20,00 €

Kuva 3. Esimerkkejä tulorekisteriin ilmoitettavista pakollisista tiedoista

Kolmas vaihe on sidoksissa toiseen vaiheeseen, eli miten tiedot ilmoitetaan tulorekisteriin. Tässä kyseisessä esimerkissä on käytetty teknistä rajapintaa tiedon siirtoon (kuva 3.), mutta kuvat esittävät vain esimerkkejä siirrettävistä tiedoista. Tiedot ilmoitetaan tulorekisteriin vain kerran. Tarvittavat korjaukset tulee tehdä viimeistään seuraavan ilmoituksen yhteydessä, muun muassa poissaoloilmoitukset, joista ei ollut vielä ilmoitushetkellä tietoja.

Täydentävät tiedot	
Maksajan tiedot	
Asiointikieli	Suomi
Tulonsaajan tiedot	
Tulonsaajan toimipaikka	Mikkeli
Tulonsaajan palvelussuhteen tiedot	
Tieto, onko tulonsaaja palvelussuhteessa	Kyllä
Palvelussuhteeseen sovellettava työehtosopimus	Ammattiliitto Pro
Palvelussuhteen tyyppi	Vakituisen
Palkkauksen muoto	Kuukausi
Säännöllinen sovittu viikkotyöaika	38,83 h
Vapaamuotoinenammattinimike	Kirjanpitäjä
Vakuuttamisen tiedot	
Työtapaturma- ja ammattitautivakuutuksen vakuutusnumero ja yhtiötunnus	1 7024873-0
Maksettuihin tuloihin liittyvät tiedot	
Tulojen ansaintakaudet	1.-31.12.2018
Poissaolotiedot	
Poissaolojen ilmoitusjakso	Nykyinen
poissaolopäivien lukumäärä	2
poissaolon syy	sairaus
palkan määrä palkallisen poissaolon ajalta	238,18 €
Tulolajit	
201 Aikapalkka	15,33 €/h
Erikseen ilmoitettavat tulolajit	
330 Puhelinetu	20 €
Palkasta vähennettävät erät	
406 Maksettava palkka	2 620,00 €
409 Nettopalkka	1 888,94 €

Kuva 4. Esimerkkejä tulorekisteriin ilmoitettavista täydentävistä tiedoista

Teknistä rajapintaa käyttäessä ilmoittaminen on hieman harhaanjohtava sana, koska teknistä rajapintaa käyttäessä tulorekisteri "ottaa" tiedot suoraan palkanlaskentajärjestelmästä, kunhan saa siihen ensin luvan palkanlaskijalta (luultavasti pitää valita jokin

ruutu ja raxittaa se, tämä riippuu täysin ohjelmistojen kehittäjistä). Tämä helpottaa huomattavasti palkanlaskijan työtaakkaa. Muilla tavoilla siirrettäessä palkanlaskijan täytyy luoda tiedosto.

Neljännessä vaiheessa palkanlaskija ilmoittaa ja maksaa ammattiyhdistysliitolle työntekijän maksun summan (kuva 5.). Viidennessä vaiheessa palkanlaskija toimittaa työntekijälle palkkalaskelman (kuva 5.).

4. Ilmoittaa palkkatiedot Ay-liitolle

Palkanlaskija ilmoittaa Ay-liitolle maksettavan summan (ja myös maksaa sen) 36,78€

5. Palkanlaskija toimittaa palkkalaskelman työntekijälle

6. ja 7. Tiedon tarvitsijat saavat tiedot tulorekisteristä suoraan

Kuva 5. Palkanlaskennan viimeiset vaiheet prosessikaavion mukaisesti.

Kansallisen tulorekisterin prosessikaavion kuudennessa ja seitsemännessä vaiheessa palkkatietojen tarvitsijat ottavat tarvitsemansa tiedot tulorekisteristä (kuva 5.) Jos tiedot on ilmoitettu kattavasti, ei tiedon käyttäjien tarvitse lähteä kyselemään lisätietoja. Jos täydentäviä tietoja ei ole annettu tai tiedot on annettu puutteellisina/vain osan täydentävistä tiedoista, voivat tiedon tarvitsijat näitä tietoja pyytää. Tiedot tulee aina antaa pyydettyä.

Opinnäytetyön teoriaosuuden ja prosessikaavion avulla on helppoa osoittaa, kuinka paljon ilmoittaminen muuttuu tulorekisterin myötä. Nykyisellään ilmoittaminen on saman tiedon ilmoittamista monelle eri taholle joko kuukausittain tai vuosittain erilaisia ilmoitustapoja käyttäen. Tulorekisterillä ilmoittaminen voi parhaimmillaan olla jopa niin helppoa, että valitsemalla teknisen rajapinnan, täytyy palkanlaskijan käydä vain hyväksymässä siirto ja tulorekisteri nappaa oikeat tiedot järjestelmästä.

4 JOHTOPÄÄTÖKSET

Tulorekisterin ydinidea on se, että rekisteriin kerätään kaikki tarvittava tieto, josta taas tiedon tarvitsijat saavat sen helposti yhdestä paikasta. Tulorekisteri muuttaa melkein täysin palkanlaskennan ilmoittamisen, vaikka itse palkanlaskentaa se ei muutakaan. Tulorekisterin myötä keskeisimmät ilmoittamiset helpottuvat ja keventävät palkanlaskijan ilmoittamistaakkaa. Tällä hetkellä ilmoittaminen tapahtuu monen eri kanavan kautta, hie man eri muodossa ja keskittyen vahvasti tammikuulle.

Tulorekisterin astuessa voimaan tarvitsee palkat ilmoittaa maksukohtaisesti tulorekisteriin yhden kanavan kautta ja vain yhdessä muodossa. Käytännössä siis vuosi-ilmoittaminen poistuu ja ilmoitusrytmi tasoittuu. Yhdellä kerralla ilmoittaminen vähentää myös inhimillisten virheiden määrä palkanlaskennan ilmoittamisessa. Myös tiedon tarvitsijoiden tiedon keruu helpottuu, kun tarvitseman tiedon saa yhdestä paikasta.

Palkansaaja pystyy näkemään omat tietonsa, mutta ei pysty muuttamaan niitä. Palkansaajan täytyy myös edelleen hakea itse etuuksia, mutta edun maksajat saavat palkkatiedot suoraan tulorekisteristä. Tämä helpottaa palkansaajan taakkaa palkkatietojen liitteiden lähettämisestä.

Kansallisen tulorekisterin myötä ilmoittaminen suoraviivaistuu ja selkeyttää tiedon antamista ja saantia, kuten laatimastani prosessikaaviosta on nähtävillä. Kuviin 2.-5. prosessikaaviota on avattu vielä lisää hahmottamisen helpottamiseksi.

Tämä ainakin olisi tulorekisterin tavoite. Se, että onnistuuko tämä käytännössä jää nähtäväksi. Tekniset ongelmat pitää ratkaista ja palkanlaskentajärjestelmien kehittäjien tulee tehdä tarvittavat muutokset järjestelmiin vuoden 2018 aikana. Jotta tulorekisterin käytöstä saa kaiken parhaiten irti, tulisi käyttää teknistä rajapintaa ilmoittamiseen. Myös vapaaehtoiset tiedot tulisi antaa heti hyödyn maksimoinniksi. Nähtäväksi jää myös, miten Verohallinto saa täyden hyödyn tulorekisteristä, niin että järjestely ei johda veroprosentin elämiseen vuoden aikana. On myös otettava huomioon, että tulorekisteri ei kuitenkaan poista täysin ilmoittamista tiettyihin kanaviin, esimerkiksi ammattiliittojen jäsenmaksujen ilmoittamiseen tai työntekijälle annettavaa palkkalaskelmaa.

Varsinkin aluksi saattaa tulla hämmennystä ja sekavuutta siitä, mitä tulorekisteri kattaa ja mitä ei. Lisää hämmennystä saattaa tuoda tulorekisterin kaksivaiheinen käyttöönotto.

Palkanlaskentajärjestelmien kehittäjien päivitykset ja muutokset järjestelmiin ovat oleellisia sujuvan käyttöönoton kannalta.

Kun kyseessä on näinkin massiivinen hanke kuin Kansallinen tulorekisteri, on vastassa varmasti muutosvastarintaa, sekä alkukankeutta että osaamattomuutta niin järjestelmän-tarjoajien, kuin palkanlaskijoidenkin puolesta. Niin kuin kaikissa isoissa projekteissa, homman lähtiessä kunnolla käyntiin, ongelmat alkavat selvitä ja Kansallinen tulorekisteri tuo pitkällä tähtäimellä helpotusta kaikkien sidosryhmien työtaakkaan.

Opinnäytetyn tavoitteena oli selvittää mikä tulorekisteri oikein on, miten ilmoittaminen eroaa nykyisestä käytännöstä sekä miten itse ilmoittaminen tapahtuu. Opinnäytetyn teoriaosuudesta selviää hyvin mikä tulorekisteri oikein on alaa ymmärtämättömällekin henkilölle. Teoriaosuudesta selviää myös, miten ilmoittaminen tapahtuu käytännössä.

Nykyisen käytännön ja tulorekisterin väliset eroavaisuudet tulevat hyvin ilmi jo teoriaosuudessa, mutta prosessikaavio selventää vielä enemmän eroavaisuuksia. Nykyinen käytäntö eroaa lähes täysin tulorekisteristä, varsinkin käyttäessä teknistä rajapintaa. Ainoat yhtäläisyydet ovat palkansaajan (mahdolliselle) liitolle edelleen ilmoitettavat palkkatiedot, sekä palkansaajalle toimitettava palkkalaskelma.

LÄHTEET

Björklund 2015. Tulorekisterin tahdissa tulevaisuuteen. Tilisanomat 2/2015. Viitattu 30.9.2017 <http://tilisanomat.fi/artikkeli/tulorekisterin-tahdissa-tulevaisuuteen>

Ilmarinen 2017. Työnantajalle. Viitattu 5.10.2017. Saatavilla sähköisesti osoitteessa <https://www.ilmarinen.fi/tyonantaja/tyel-ansioilmoitukset-ja--maksut/>

Kouhia-Kuusisto, K.; Mikkonen, L.; Syvänperä, O. & Turunen, L. 2017. Palkkavuosi. Keuruu: Edita Publishing Oy

LähiTapiola 2017. Työtaturmavakuutuksen esittely. 29.12.2017 <https://www.lahitapiola.fi/yritys/vakuutukset/lakisaateiset-henkilovakuutukset/tyotaturmavakuutus/esittely>

Palkka.fi 2017. Ohjeet, Viitattu 29.12.2017 <https://www.palkka.fi/Ohjeet/Ohje/y/191>

Pohjola 2017. Tapaturmailmoitus ohje. 18.11.2017 <https://www.pohjola.fi/pohjola?cid=331310197>

TVR 2017a. Tietoa aloittavalle työnantajalle 18.11.2017 <https://tvr.fi/fi/tyonantajat/aloittava-tyonantaja2/olenko-velvollinen-maksamaan/>

TVR 2017b. Ohjeet toteutuneiden palkkojen ilmoittamiseen. 25.12.2017 <https://tvr.fi/fi/tyonantajat/aloittava-tyonantaja2/miten-maksut-maksetaan/palkkojen-ilmoittaminen/>

Työsuojelu.fi 2017. Tietoa työtaturmista 18.11.2017 <http://www.tyosuojelu.fi/tyoterveys-ja-taturmat/tyotaturmat>

Veritas 2017. Vuosi-ilmoitusopas tyel:in täyttämiseen. Viitattu 5.10.2017 <https://www.veritas.fi/tyonantajat/tyel-vuosi-ilmoitusopas>

Verohallinto 2017a. Ohjeet oma-aloitteisten verojen ilmoittamiseen. Viitattu 9.9.2017 https://www.vero.fi/tietoa-verohallinnosta/yhteystiedot-ja-asiointi/lomakkeet/tayttoohjeet/oma-aloitteisten-verojen-ilmoittaminen--yksityiskohtaiset-ohjeet-2018/#Millon_ ja_miten_veroilmoitus_ annetaan

Verohallinto 2017b. Tietoa tulorekisteristä. 18.11.2017 https://www.vero.fi/tietoa-verohallinnosta/tietoa_verotuksesta/tulorekisteri/

Verohallinto 2017c. Tietojen ilmoittaminen tulorekisteriin. 10.12.2017 https://www.vero.fi/tietoa-verohallinnosta/tietoa_verotuksesta/tulorekisteri/tietojen-ilmoittaminen-tulorekisteriin/

Verohallinto 2018a. Ilmoittaminen tulorekisteriin. Viitattu 6.5.2018 <https://www.vero.fi/tulorekisteri/yritykset-ja-organisaatiot/suorituksen-maksajat/ilmoittaminen/>

Verohallinto 2018b. Tietoa tulorekisteristä. Viitattu 24.04.2018 <https://www.vero.fi/tulorekisteri/tietoa-meist%C3%A4/tietoa-katre-hankeesta/>

Verohallinto 2018c. Tulorekisterin yksityiskohtaiset ohjeet ilmoittamisesta. Viitattu 6.5.2018 <https://www.vero.fi/tulorekisteri/yritykset-ja-organisaatiot/yksityiskohtaiset-tulorekisterin-ohjeet/63749/tietojen-ilmoittaminen-tulorekisteriin-palkkatietoilmoituksen-pakolliset-ja-t%C3%A4ydent%C3%A4v%C3%A4t-tiedot/#1.5-milloin-pakolliset-tiedot-pit%C3%A4%C3%A4-ilmoittaa?>

Yrittäjät 2017. Tietoa tapaturmavakuutuksesta. 25.12.2017 <https://www.yrittajat.fi/yrittajan-abc/tyonantajan-abc/tyonantajamaksut/tapaturmavakuutus-317635>